

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 149/09-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. marca 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti A., spol. s r. o., právne zastúpenej advokátom Mgr. P. N., L., vo veci namietaného porušenia základných práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 23/2008 zo 6. augusta 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti spoločnosti A., spol. s r. o., **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 149/09-13 z 9. apríla 2009 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti A., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa

čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obdo 23/2008 zo 6. augusta 2008 (ďalej len „napadnuté uznesenie“), ktorým najvyšší súd odmietol sťažovateľkou podané dovolanie.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že podľa sťažovateľky spojením jej viacerých obchodných vecí Krajským súdom v Nitre (ďalej len „krajský súd“), ktorých sčítaná hodnota prevýšila hranicu „bagatelnej veci“, bola splnená podmienka prípustnosti dovolania (krajský súd zároveň vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné). Sťažovateľka zastáva názor, že opačný výklad najvyššieho súdu v napadnutom rozhodnutí znamená porušenie práva na prístup k súdu, a teda porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na skutočnosť, že v minulosti rozhodoval senát 7 Obdo najvyššieho súdu odlišne, v súlade s právnym názorom sťažovateľky dochádza napadnutým uznesením aj k porušeniu princípu rovnosti v spojení s právom na súdnu ochranu.

3. Sťažovateľka ďalej uviedla, že v konaniach vedených na Okresnom súde Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) sa domáhala od V. zaplata sum 3 917,40 Sk, 2 569,99 Sk, 5 664,86 Sk, 41 655,64 Sk, 3 468,40 Sk, 12 366,15 Sk, 40 826,36 Sk a 2 246,40 Sk, spolu 112 715,20 Sk. Sťažovateľka svoj nárok právne kvalifikovala ako poplatok z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z. z.“) účinného do 31. mája 2003. Okresný súd v citovaných veciach žaloby zamietol a svoje rozhodnutia odôvodnil tým, že sťažovateľke nevzniklo právo na poplatok z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z., pretože medzi ňou a V. nebola uzavretá zmluva o poskytovaní zdravotnej starostlivosti podľa § 38 ods. 1 zákona č. 273/1994 Z. z. Sťažovateľka rozsudky okresného súdu napadla odvolaním. Krajský súd po spojení vecí o odvolaniach sťažovateľky o zaplata sumy 112 715,20 Sk pod sp. zn. 15 Cob 119/2004 rozhodol tak, že napadnuté rozsudky potvrdil a stotožnil sa s právnym názorom okresného súdu. Krajský súd navyše zaujal právny názor, že nemôže priznať sťažovateľke úroky

z omeškania, pretože tieto si neuplatnila v žalobe a ani v priebehu konania návrhom na jej zmenu podľa § 95 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a pre zmenu právnej kvalifikácie je potrebná zmena žaloby, čo však môže urobiť len sťažovateľka, a nie súd.

4. Krajský súd v súlade s § 238 ods. 3 písm. a) OSP proti svojmu rozsudku pripustil dovolanie a v odôvodnení rozsudku vymedzil dovolaciu otázku z hľadiska procesného práva, či nárok tak, ako si ho uplatnila sťažovateľka v žalobe (definovaním, že si uplatňuje poplatok z omeškania mimo petitu), je pre súd záväzný i z hľadiska charakteru majetkovej sankcie alebo či ide výlučne o otázku právnej kvalifikácie, ktorú je povinný vykonať výlučne súd.

5. Rozsudok krajského súdu sťažovateľka napadla dovolaním. Najvyšší súd vec „rozdeliť“ a ôsmimi uzneseniami sp. zn. 4 Obdo 38/2004 zo 7. septembra 2005, sp. zn. 3 Obdo 31/2005 z 28. júna 2006, č. k. 3 Obdo 30/2005-56 z 28. júna 2006, sp. zn. 4 Obdo 31/2005 z 28. júna 2006, sp. zn. 1 Obdo 32/2005 z 28. júna 2006, sp. zn. 2 Obdo 32/2005 z 27. septembra 2006, sp. zn. 5 Obdo 29/2005 z 22. novembra 2006 a sp. zn. 6 Obdo 32/2005 z 13. decembra 2006 o tom istom dovolaní rozhodol osemkrát tak, že dovolanie osemkrát odmietol s odôvodnením, že v konaniach vedených na okresnom súde pod sp. zn. 14 Cb 12/04 (suma 5 664,86 Sk), sp. zn. 15 Cb 179/03 (suma 3 468 Sk - sťažovateľka chybné uviedla sumu 1 892 Sk, pozn.), sp. zn. 15 Cb 90/02 (suma 12 366,15 Sk), sp. zn. 15 Cb 84/02 (suma 2 246 Sk - sťažovateľka chybné uviedla sumu 1 836 Sk, pozn.), sp. zn. 14 Cb 179/03 (suma 3 917,40 Sk), sp. zn. 15 Cb 182/03 (suma 40 826,36 Sk), sp. zn. 5 Obdo 29/2005 (suma 2 569,99 Sk) a sp. zn. 6 Obdo 32/2005 (suma 41 655,64 Sk) neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, preto podľa § 238 ods. 5 OSP dovolanie nie je prípustné. Všetky citované uznesenia najvyššieho súdu boli zrušené nálezmi ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 197/07, IV. ÚS 88/07, IV. ÚS 14/07, II. ÚS 243/05.

6. Sťažovateľka ďalej uvádza, že najvyšší súd následne uznesením sp. zn. 3 Obdo 23/2008 zo 6. augusta 2008 dovolanie vo veci o zaplatenie sumy 12 366,15 Sk (sp. zn. 15 Cb 90/02) opäť odmietol. O dovolaní ako celku najvyšší súd opäť nerozhodol, pretože v záhlaví uznesenia je vymedzený predmet dovolacieho konania len v časti

o zaplataenie sumy 12 366,15 Sk. Najvyšší súd o tom istom dovolaní bude zrejme rozhodovať opäť osemkrát. Napríklad vo veci o zaplataenie sumy 3 468,40 Sk najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Obdo 22/2008 zo 6. augusta 2008 dovolanie znova odmietol, pričom toto uznesenie sťažovateľka taktiež napadla ústavnou sťažnosťou.

7. Podľa § 238 ods. 5 OSP v znení zákona č. 353/2003 Z. z. účinného od 1. septembra 2003 dovolanie nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo pohľadávky sa neprihliada. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

8. V danom prípade sťažovateľka napadla dovolaním právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení vo výške 112 715,20 Sk, a nie o peňažnom plnení vo výške 12 366,15 Sk tak, ako to uvádza najvyšší súd vo svojom uznesení. Aj v záhlaví rozsudku krajského súdu pod č. k. 15 Cob 119/2004-47 z 24. júna 2004 je uvedená suma 112 715,20 Sk, a nie suma 12 366,15 Sk. V záujme hospodárnosti konania krajský súd v súlade s § 112 ods. 1 OSP na pojednávaní konanom 24. júna 2004 spojil na spoločné konanie sp. zn. 15 Cob 119/2004 veci, ktoré sa u neho začali a týkali sa tých istých účastníkov.

9. Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd tým, že jej dovolanie odmietol, hoci pre odmietnutie nebol dôvod, pretože dovolanie smerovalo proti rozsudku odvolacieho súdu o peňažnom plnení vo výške 112 715,20 Sk, ktoré prevyšovalo desaťnásobok minimálnej mzdy, vyvolal stav *denegatio iustitiae*, ktorý je z ústavnoprávneho hľadiska neospravedlniteľný.

10. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vo veci samej vydal tento nálež:

„Základné právo obchodnej spoločnosti A., spol. s r. o.(...), podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 23/2008 zo 6. 8. 2008 porušené bolo.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 23/2008 zo 6. 8. 2008 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.“

11. Najvyšší súd v relevantnej časti napadnutého uznesenia uviedol, že pri vyriešení otázky, či v prípade, že odvolací súd spojí konanie o viacerých veciach na spoločné prejednanie podľa § 112 ods. 1 OSP, má byť z pohľadu § 238 ods. 5 OSP považovaný za predmet odvolacieho rozhodnutia súčet peňažných plnení predmetov všetkých spojených vecí, alebo má byť hodnotený samostatne pre každú spojenú vec, vychádzal z názoru, že aj po spojení vecí treba vychádzať samostatne z predmetu každej spojenej veci. Spojenie vecí podľa § 112 ods. 1 OSP je iba technickým opatrením súdu sledujúcim hospodárnosť konania, ktoré nemá vplyv na procesné práva účastníkov a nemení ich postavenie. Nemení sa tiež ani predmet konania v jednotlivých spojených veciach, ani ich charakter. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, proti ktorému inak dovolanie nie je prípustné, preto nemôže byť založená len tým, že prejednávaná vec bude spojená s inými vecami.

12. Najvyšší súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti (body 12. – 16. nálezu). Najvyšší súd nesúhlasí s tvrdením sťažovateľky, že pri opätovnom prerokovaní veci a sťažnosťou napadnutým uznesením nerešpektoval právny názor ústavného súdu (z nálezu sp. zn. I. ÚS 197/07, pozn.). Ústavný súd v odôvodnení nálezu sp. zn. I. ÚS 197/07 nepovažoval názor dovolacieho súdu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, za nesprávny. Ústavný súd uviedol, že najvyšší súd rozhodol o odmietnutí dovolania sťažovateľky v súlade s označeným ustanovením Občianskeho súdneho poriadku. Za chybu rozhodnutia považoval, že rozhodnutie nemá dostatočné a objektívne odôvodnenie, ktoré má byť podstatnou náležitosťou každého súdneho rozhodnutia. V tejto súvislosti ústavný súd poukázal na obsah argumentácie predsedu najvyššieho súdu uvedenej v jeho vyjadrení k sťažnosti s tým, že práve obdobná argumentácia chýba v napadnutých uzneseniach o odmietnutí dovolania.

13. Najvyšší súd zastáva názor, že uvedenú chybu dovolací súd v novom rozhodnutí napravil, keď podrobne uviedol, prečo sa má pri posudzovaní prípustnosti dovolania z pohľadu § 238 ods. 5 OSP za predmet konania aj po spojení viacerých vecí na spoločné

odvolacie konanie považovať samostatne predmet každej zo spojených vecí, a nie ich súčet, a svoj názor aj odôvodnil. Ďalej dodal, že treba prisvedčiť sťažovateľke, že z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, či po podaní jedného dovolania v spojených veciach najvyšší súd vylúčil niektorú spojenú vec na samostatné konanie. Ide však len o administratívno-technický nedostatok, ktorý na správnosť rozhodnutia nemá žiaden vplyv. Z rozhodnutia je zrejmé, že dovolací súd vo veci sp. zn. 3 Obdo 23/2008 rozhodoval o odvolaní len vo vzťahu k jednej zo spojených vecí. Je pravdou, že iný senát najvyššieho súdu v rovnakých veciach, rovnakých účastníkov a v rovnakej situácii meritórne rozhodol o dovolaniach (sp. zn. 7 Obdo 37/ 84, 7 Obdo 38/84, 7 Obdo 39/04). Pri rozhodovaní o týchto veciach však tento senát nemal pochybnosť o prípustnosti dovolania a bez ďalších úvah považoval dovolanie za prípustné. Z uvedeného dôvodu sa zrejme otázkami prípustnosti dovolania v súvislosti so spojením vecí v odôvodnení rozhodnutia vôbec nezaoberal a názor na ňu nevyslovil. V sťažnosťou napadnutej veci senát uvedenými rozhodnutiami nemohol byť viazaný, a keď to aj v rozhodnutí výslovne neuviedol, jednoznačne vyslovil svoj názor a dôvody, prečo na rozdiel od postupu iného senátu v spomenutých veciach nepovažoval dovolanie za prípustné.

14. Podľa najvyššieho súdu pri zvažovaní, či je dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu prípustné, bolo potrebné vyriešiť otázku, či v prípade, že dovolací súd spojí konanie o viacerých veciach na spoločné prejednanie podľa § 112 OSP má byť z pohľadu § 238 ods. 5 OSP považovaný za predmet odvolacieho rozhodnutia súčet peňažných plnení predmetov všetkých spojených vecí, alebo má byť hodnotený samostatne pre každú spojenú vec. Dovolací súd v napadnutých rozhodnutiach, i keď sa uvedeným problémom v odôvodnení rozhodnutí bližšie nezaobrá, zrejme vychádzal z názoru, že aj po spojení vecí treba vychádzať samostatne z predmetu každej spojenej veci.

15. Spojenie vecí podľa §112 ods. 1 OSP, je podľa argumentácie najvyššieho súdu len technickým opatrením súdu sledujúcim jedine hospodárnosť konania. Spojenie vecí nemá vplyv na procesné práva účastníkov a nemení sa ním ich postavenie. Nemení sa ním ani predmet konania v jednotlivých spojených veciach ani ich charakter. Spojenie je viac-menej náhodnou skutočnosťou závislou na subjektívnom posúdení sudcu o vhodnosti

spojenia, ale aj na iných skutočnostiach, ktorých náhodnosť je ešte výraznejšia. Pri predkladaní väčšieho počtu vecí, pri ktorých spojenie prichádza do úvahy, najmä vecí rovnakých účastníkov a rovnakého typu, ako to bolo v predmetnej veci, často záleží len na čase ich predloženia, počte vecí naraz predkladaných, ich pridelenia do jednotlivých senátov a od toho, koľko a ktoré veci sa spoja na spoločné prerokovanie. Na konkrétnom prípade sme ilustrovali, že záležalo naozaj len na náhode, koľko vecí sa spojí na spoločné prerokovanie, a ktoré veci sa do ktorého „balíka“ dostanú. Spájaním vecí na spoločné prerokovanie podľa sumy, ktorá je ich predmetom, by tak bolo možné bez možnosti účastníkov to ovplyvniť, regulovať, aby súhrnná hodnota predmetu odvolacieho konania dosiahla alebo naopak nedosiahla hranicu, ktorá už zakladá prípustnosť dovolania. Prípustnosť dovolania však musí byť založená na jednoznačných a vopred presne určených pravidlách. Nesmie byť závislá na tak nejistej a náhodnej skutočnosti, akou je výber vecí pre spojenie, resp. skutočnostiach, ktoré môžu k spojeniu vecí viesť (napr. či sa v určitom časovom období na súde vyskytne jedna alebo viacej rovnakých vecí). Aj po spojení vecí odvolacím súdom sú to stále tie isté veci a predmetom preskúmania a rozhodnutia odvolacieho súdu sú tie isté napadnuté rozhodnutia súdu prvého stupňa. Z uvedeného pohľadu je rozhodnutie odvolacieho súdu v spojených veciach len súhrnom odvolacích rozhodnutí o každom z napadnutých rozhodnutí. Najvyšší súd trvá na tom, že prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, proti ktorému inak dovolanie nie je prípustné, nemôže byť založená len tým, že vec bude spojená s inou vecou (resp. inými vecami).

16. Najvyšší súd ďalej uviedol, že sťažovateľka preceňuje význam formálneho aktu spojenia vecí, ktoré je, ako už bolo uvedené, často výsledkom náhodných skutočností. Rovnako by sa potom musel hodnotiť aj opačný formálny úkon, teda vylúčenie vecí na samostatné prejednanie podľa § 112 ods. 2 OSP. Vylúčením hoci aj len jednej veci, ktoré boli z vôle žalobcu spojené do jednej žaloby, by mohli všetky vylúčené veci stratiť spôsobilosť byť predmetom dovolania, a to pri vylúčení v ktorejkoľvek fáze konania. Rovnaké dôsledky by muselo mať spojenie a neskoršie opätovné vylúčenie (rozpojenie) vecí. Žiada sa pripomenúť, že jednotlivé samostatné nároky boli žalované samostatnými žalobami z vôle žalobcu. Súd prvého stupňa nepovažoval za potrebné ich spojiť a prerokovať ich samostatne. Ak by ich nespojil ani odvolací súd, ani v jednej z nich by

dovolanie prípustné nebolo. Dovolací súd dospel k správne mu záveru, že proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie nie je prípustné.

17. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

18. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

19. Podstatou veci je tvrdenie, že najvyšší súd nepripustením dovolania porušil sťažovateľkino právo na prístup k súdu a zároveň právo na rovnosť, pretože v rovnakej veci už rozhodol odlišným spôsobom. Podľa sťažovateľky je dovolanie prípustné, pretože krajský súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné a zároveň vec nie je bagateľná, vzhľadom na skutočnosť, že po spojení viacerých v zmysle § 238 ods. 5 OSP bagateľných vecí sa vec stala nebagateľnou (ústavný súd upresňuje, že pod bagateľnou vecou rozumie rozhodnutia o peňažnom plnení nižšom, než ustanovuje § 238 ods. 5 OSP, pričom tento pojem nemá byť zamieňaný s inštitútom drobných sporov podľa § 200ea OSP). Najvyšší súd naopak tvrdí, že spojenie vecí je len technickým opatrením a neznamená zmenu vecí bagateľných na vec nebagateľnú.

20. Ústavný súd v záujme prehľadnosti uvádza, že prerokúvaná sťažnosť má základ vo veci sťažovateľky, ktorá bola vedená na okresnom súde pod sp. zn. 15 Cb 90/02 (v odôvodnení napadnutého uznesenia je nesprávne uvedená spisová značka 14 Cb 179/03,

pozn.). Na základe podaného odvolania odvolací súd po spojení viacerých vecí rozsudkom potvrdil rozhodnutie okresného súdu. Dovolanie vo vzťahu k tejto veci sp. zn. 15 Cb 90/02 bolo odmietnuté prvýkrát uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 30/2005. Uvedené uznesenie bolo zrušené nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 197/07. Najvyšší súd následne dovolanie uznesením sp. zn. 3 Obdo 23/2008 opäť odmietol, pričom práve dané uznesenie je predmetom prerokúvanej ústavnej sťažnosti.

21. Ústavný súd pripomína, že rešpektuje kompetenciu najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom si vymedzovať prípustnosť vecí v konaní o dovolaní (porov. nález II. ÚS 398/08).

22. Ústavný súd upresňuje, že už rozhodoval veci sťažovateľky v takpovediac dvoch etapách. V prvej etape ústavný súd zrušoval odmietacie uznesenia najvyššieho súdu, pretože neboli riadne odôvodnené. Najvyšší súd uznal vo svojom vyjadrení, že v prvej etape neboli uznesenia adekvátne odôvodnené (porov. bod 12. a 13. nálezu). Po ich kasácii ústavným súdom však v nových uzneseniach o odmietnutí riadne vysvetlil, prečo naďalej nepovažuje dovolanie za prípustné. Druhá etapa rozhodovaní ústavného súdu sa teda má týkať samotnej otázky prístupu k súdu.

23. Ústavný súd najprv konštatuje, že najvyšší súd riadne odôvodnil napadnuté uznesenie. Ďalej posudzoval vec z pohľadu práva na prístup k súdu. Ústavný súd uvádza, že približne 130 rokov sa v civilnej procesualistike vedie diskusia o vymedzení predmetu konania. Stále však prevláda názor, podľa ktorého je predmet konania daný skutkovým základom žaloby a žalobným petitom (porov. Macur, J.: Problémy vzájomného vzťahu práva procesného a hmotného., Brno: Masarykova univerzita 1993; Macur, J.: Předmět sporu v civilním soudním řízení. Brno: Masarykova univerzita 2002; Dvořák, B.: Právní moc civilních soudních rozhodnutí. Praha: C. H. Beck 2008, s. 99 a nasl.) Ak je viac vecí spojených na spoločné konanie, neznamená to nič iné, než to, že spojená vec má viac predmetov. Aj keď sa v konaní rozhodne jedným rozsudkom, ide o rozhodnutie o viacerých predmetoch konania, u ktorých sa musí prípustnosť opraveného prostriedku posudzovať zvlášť. Stále sa tu totiž uplatňuje zásada dispozičná, podľa ktorej o predmete konania

rozhoduje žalobca (pri vzájomnej žalobe žalovaný), a nie (okrem nesporových vecí) súd. Z uvedeného vyplýva, že najvyšší súd ústavne korektne odmietol podané dovolanie označiac spojenie vecí len za technickú záležitosť.

Právo na prístup k súdu je obmedziteľné pri zachovaní princípu proporcionality. Ústavne akceptovateľným cieľom ustanovenia § 238 ods. 5 OSP a jeho interpretácie je zabrániť prísunu bagatelných vecí na dovolací súd. Podľa názoru ústavného súdu je interpretácia najvyššieho súdu, a teda spôsob obmedzenia prístupu k súdu proporcionálna, nearbitrárna a nepopierajúca podstatu práva na prístup k súdu, pretože najvyšší súd vychádzal z racionálnej, tradičnej procesualistickej teórie (porov. Brualla Gómez de la Torre, sťažnosť č. 26737/95, rozsudok z 19. decembra 1997, § 33 - § 38; tiež Repík, B.: Ľudské práva v súdnom konaní, Braatislava: MANZ 1999, s. 86 a 88).

24. Sťažovateľka argumentuje uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 35/93 z 1. novembra 1993 (R 53/1993), podľa ktorého (právna veta) ak je nárok uplatnený v návrhu súhrnnou sumou a ide pritom o zaplatenie viacerých peňažných nárokov, z ktorých každý by mohol byť predmetom samostatného návrhu, právny zástupca navrhovateľa si môže uplatňovať odmenu za zastúpenie podľa § 17 ods. 4 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 240/1990 Zb. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnej pomoci v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 240/1990 Zb.“). Polovica tarifnej odmeny v ostatných spojených veciach sa vyráta z každého peňažného nároku osobitne.

Podľa § 17 ods. 4 vyhlášky č. 240/1990 Zb. pri spojení dvoch alebo viacerých vecí sa zvyšuje tarifná odmena patriaca vo veci s najvyššou hodnotou o polovicu tarifnej odmeny, ktorá by inak patrila v ostatných spojených veciach.

25. Sťažovateľka uvedené rozhodnutie vykladá tým spôsobom, že viaceré veci v jednom konaní sú spojením vecí, pretože odmena sa počíta ako pri spojení vecí. Podľa ústavného súdu však naopak ide len o potvrdenie, že v jednom návrhu je viac samostatných vecí (porov. časť právnej vety ... každý by mohol byť predmetom samostatného návrhu...),

ktorých odmena sa síce počíta ako pri spojení vecí, ale táto spojená vec sa nestáva jednou vecou. Okrem toho daná vyhláška používala uvedenú konštrukciu špecificky na účely výpočtu odmeny a náhrady advokátov, čo neznamená jej všeobecnú platnosť v občianskom súdnom konaní.

26. V tejto súvislosti možno upozorniť na uznesenia Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 2 Cdon 376/96, sp. zn. 25 Cdo 2136/99 a sp. zn. 32 Odo 747/2002. Podľa prvého z nich *„přípustnost dovolání podle ustanovení § 238 odst. 2 písm. a) o.s.ř. proti rozhodnutí odvolacího soudu o více samostatných nárocích s odlišným skutkovým základem je třeba zkoumat ve vztahu k jednotlivým nárokům samostatně bez ohledu na to, zda tyto nároky byly uplatněny v jednom řízení a zda o nich bylo rozhodnuto jedním výrokem.“*

Podľa uznesenia sp. zn. 25 Cdo 2136/99 *„přípustnost dovolání z hlediska ustanovení § 238 odst. 2 písm. a) a § 239 odst. 3 o.s.ř. proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo rozhodnuto o nárocích více samostatných účastníků, je třeba zkoumat ve vztahu k jednotlivým účastníkům a jejich nárokům samostatně bez ohledu na to, zda součet těchto nároků převyšuje částku 20 000 Kč.“*

Podľa uznesenia sp. zn. 32 Odo 747/2002 *„v případě řízení, jehož předmětem je částka zkládající se ze čtyř samostatných nároků odvíjejících se od odlišného skutkového základu, má rozhodnutí o každém z nich charakter samostatného výroku a přípustnost dovolání je třeba zkoumat samostatně, a to bez ohledu na to, že tyto nároky byly uplatněny v jednom řízení a že o nich bylo rozhodnuto jedním výrokem. Přípustnost dovolání proti rozhodnutí o částce, která představuje vyčíslení více samostatných nároků a o níž odvolací soud rozhodl samostatným výrokem, se zkoumá ve vztahu ke každému z nároků samostatně.“*. Uvedené rozhodnutia vychádzajú z podobnej právnej úpravy ako v Slovenskej republike.

27. Z historického hľadiska ústavný súd poukazuje na právnu situáciu na slovenskom území v období 1. ČSR. Podľa § 520 občianskeho sporového poriadku (zák. čl. I/1911) proti rozsudkom odvolacích súdov je prípustné dovolanie v medziach § 521- § 523. Podľa § 521 ak nie je hodnota sporového predmetu, o ktorom rozhodoval odvolací súd, vyššia než 2 000 Kč, nie je proti potvrdzujúcemu rozsudku prípustné dovolanie...

28. Najvyšší soud republiky Československej rozhodnutím sp. zn. RV III 70/30 odmietol dovoláciu žiadosť, lebo smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým „*potvrzený bol rozsudok súdu prvej stolice, a to len proti časti zamietajúcej – ináč samostatný, lebo o samostatný právny titul oprený – žalobný nárok na 200 Kč odňatého úžitku nemovitosti. Prípustnosť dovolania dotyčne samostatných nárokov, slúčených v jednej žalobe a rozhodnutých tým istým rozsudkom, treba však posudzovať pri každom nároku zvlášť a pretože takto hodnota sporného predmetu, o ktorom rozhodoval odvolací súd, nie je vyššia ako 2 000 Kč a ide o potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, je dovolacia žiadosť v smysle § 521 Osp. v znení čl. VII. č. 2 e) novely čís. 161/1921 resp. čl. IV. novely čís. 123/1923 Sb. z. a n. neprípustná. Z uvedeného rozhodnutia vzišla právna veta, podľa ktorej prípustnosť dovolania dotyčne samostatných nárokov, slúčených v jednej žalobe a rozhodnutých tým istým rozsudkom, treba posudzovať pri každom nároku zvlášť.*“ (rozhodnutie najvyššieho súdu republiky Československej z 29. januára 1931, Rv III 70/30 uverejnené pod č. 586 v Úradnej sbierke rozhodnutí najvyšš. súdu Českoslov. rep. vo veciach občianskych z právnej oblasti Slov. a Podkarp. Rusi. Vydavateľ Bratislava: Právnická Jednota na Slovensku; tiež Mičura, M., Moys, Š.: Občiansky sporový poriadok, 2. vyd., Bratislava 1943, s. 412-415).

29. Ústavný súd ešte doplňuje, že sa vo veci nezaoberal vzťahom prípustnosti podľa § 238 ods. 3 OSP (odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu) a prípustnosti podľa § 238 ods. 5 OSP (hodnota, resp. bagateľnosť veci). Sťažovateľka jednak neargumentovala tým spôsobom, že by mala byť vec prípustná len na základe rozhodnutia odvolacieho, t. j. krajského súdu, a zároveň najvyšší súd má v tejto otázke ustálenú judikatúru, podľa ktorej ustanovenie § 238 ods. 5 OSP vylučuje prípustnosť dovolania, ak peňažné plnenie, ktoré je predmetom dovolania, neprevyšuje zákonom určenú výšku. Podľa najvyššieho súdu chýbajúca podmienka prípustnosti dovolania stanovená v tomto ustanovení nemôže byť nahradená rozhodnutím odvolacieho súdu podľa § 238 ods. 3 OSP, vyslovujúcim prípustnosť dovolania proti jeho potvrdzujúcemu rozsudku z dôvodu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (porov. rozhodnutie

najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 128/2005 uverejnené v časopise ZSP 8/2008, uznesenie sp. zn. 3 Cdo 246/2006 uverejnené v ZSP 6/2007 a uznesenie sp. zn. 5 Cdo 38/2008 dostupné na internete <www.supcourt.gov.sk>; porov. tiež Ficová, S., Števček, M.: Občiansky súdny poriadok, komentár., Bratislava. C. H. Beck 2009, s. 678). Aj v napadnutom uznesení najvyšší súd konštatoval, že prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, proti ktorému inak dovolanie nie je prípustné, nemôže byť založená ani tým, že odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom rozsudku pripustí dovolanie v zmysle ustanovenia § 238 ods. 3 OSP.

30. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

31. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2010